3e Jaargang No. 4 - Februari 1948

HUMANITAS

ORGAAN VAN DE STICHTING VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG

REDACTIE: P. C. FABER EN J. BOETJE - Medewerkers: Mr. L. A. Donker, Mr. R. Friedman-v. d. Heide, E. Geerts, Dr. F. Grewel, Dr. G. Th. Kempe, D. Q. R. Mulock Houwer, H. Ploeg Jr., Dr. A. Querido, Mr. B. v. d. Waerden, e.a. - Adres Redactie en Administratie: Frederiksplein 46 Amsterdam-Centrum, Telefoon 36833, Gem. Giro S 602

Demobilisatie EN MAATSCHAPPELIJK WERK

In het Novembernummer van ons orgaan wekten we onze afdelingen op, deel te nemen aan het werk voor de demobiliserenden.

De plannen, besproken op het demobilisatie-congres, waarvan we daarbij melding maakten, hebben sindsdien vastere vorm aangenomen en zijn ten dele reeds tot uitvoering gekomen voor de eerste contingenten — uit Indonesië teruggekeerde — militairen.

Deze uitvoering van verschillende overheidsmaatregelen berust in de eerste plaats bij de Sociale Dienst van het Ministerie van Oorlog met zijn plaatselijke en regionale afdelingen. In nauw contact met de Gewestelijke Arbeidsbureaux wordt in het bijzonder opgetreden inzake: arbeidsbemiddeling, beroepskeuze — her- en omscholing.

Diverse materiële voorzieningen als: kledinggeld, overbruggingsstudie- en vestigingstoelage zullen of kunnen worden uitgekeerd. Men heeft echter begrepen, dat ook hier weer de algemene sociale maatregelen door de Overheid getroffen, niet toereikend kunnen zijn in tal van bijzondere gevallen.

Zoals in deze kolommen reeds meerdere malen betoogd, ligt er dan een taak voor de organen van het maatschappelijk werk in zijn verschillende geledingen, **door werk van mens tot mens te verrichten.** Welnu, daartoe bieden de, op verzoek van de Nationale Demobilisatieraad aan de Gemeentebesturen, in het leven geroepen, of nog te vormen plaatselijke demobilisatieraden de gelegenheid.

Naar anologie van de nationale demobilisatieraad zijn of worden plaatselijke raden samengesteld uit vertegenwoordig(st)ers van de geestelijke en maatschappelijke stromingen in ons volk.

Het uitganspunt hierbij is het gemeenschapsinitiatief ten behoeve van demobiliserenden te stimuleren en te coördineren. Hierdoor kan op een zo doeltreffend mogelijke wijze de morele en eventuele materiële steun worden verleend, welke naast de Overheidshulp nodig mocht blijken.

Als we hier dus onze oproep uit het Novembernummer van ons orgaan herhalen, om aan deze arbeid deel te nemen, dan kunnen we het nu concreet in deze vorm doen: zorgt dat ge uw plaats inneemt in de in uw gemeente gevormde of nog te vormen demobilisatieraad.

Bij deze oproep willen we het echter niet laten. Door een en ander mede te delen omtrent de opzet van het plaatselijk werk te Amsterdam is het wellicht mogelijk, hierin een richtlijn te vinden voor andere plaatsen en voor onze afdelingsbesturen bij het ontwikkelen van initiatief in deze belangrijke, sociale taak.

Dat de mogelijkheden overigens afhangen van allerlei plaatselijke factoren spreekt vanzelf.

Samenstelling Demobilisatieraad.

Voorzitter is de burgemeester — vice-voorzitter de wethouder voor Sociale Zaken. Vertegenwoordigd zijn maatschappelijke, geestelijke en hulporganisaties, naast die der betrokken overheidsinstellingen. (Sociale Zaken der Gemeente en Sociale Dienst Dep. van Oorlog; Woningdienst, Arbeidsbureau, Geneeskundige en Gezondheidsdienst).

Het Protestant Interkerkelijk Thuisfront (P.I.T.) en het Katholieke Thuisfront zijn ieder door één persoon vertegenwoordigd. Ook de Raad van Overleg der Vakcentrales heeft een vertegenwoordiger, evenals de overkoepelende instantie der jeugdorganisaties.

„Humanitas" is door ondergetekende vertegenwoordigd en de Humanistische Werkgemeenschap in de Partij van de Arbeid heeft ook een vertegenwoordigster in de Raad. Daarnaast zijn er de algemene of wel neutrale hulporganisaties als Rode Kruis, N.I.W.I.N., U.V.V., Stichting 1940—1945, Bond voor Militaire Oorlog-slachtoffers etc.

Werkwijze.

De Raad stelde drie secties samen, te weten:

a. Sectie „Huisvesting";

b. Sectie voor de werkgelegenheid;

c. Sectie voor sociale adviezen.

Wat a. betreft, blijft het Gemeentelijk Bureau voor de Huisvesting de belangrijkste instantie. Van belang is, dat werd bepaald. „de Demobilisatieraad zal gelegenheid moeten openen voor de gedemobiliseerden, om moeilijkheden of wrijvingen tussen betrokkenen en het C.B.H. op te lossen door middel van z.g. contactpersonen uit de kerkelijke en particuliere voor-

en nazorgorganisaties, vertegenwoordigd in de Demobilisatieraad — Amsterdam."

Bij b. werd vastgesteld, dat de officiële organen der arbeidsbemiddeling als centrum van deskundigheid voorrang verdienen boven particulier initiatief. Intussen kan ook van hieruit stimulerend worden gewerkt ten aanzien van opname der gedemobiliseerden in het arbeidsproces.

Arbeidsmogelijkheden kunnen worden opgegeven aan het secretariaat van de Demobilisatieraad.

Sectie c. is voor ons het meest van belang, omdat hier wordt uitgegaan van de gedachte, dat de hulpverlening dient te geschieden door de in de Raad vertegenwoordigde organisaties. De taak van de Demobilisatieraad is van coördinerende en adviserende aard ter voorkoming van meervoudige hulp. De uitvoering berust bij de organisaties.

Het in ons land bekende en veelal toegepaste beginsel van de subsidiariteit is ook hier uitgangspunt. De uitwerking in de praktijk wordt:

Het secretariaat van de Dem. Raad verstrekt de gegeven omtrent de zich in Indonesië bevindende militairen en zij, die terugkeren, aan:

a. voorzover de kerkelijke gezindheid van betrokkene bekend is, aan het R.K.- of het Prot.-Interkerkelijk Thuisfront;

b. voor zover een kerkelijke gezindheid niet blijkt, zullen deze door het secretariaat verdeeld worden over de verschillende „Algemene" organisaties.

„Deze organisaties zullen voor dit doel zeer nauw moeten samenwerken, als vormden zij een federatie."

Hierbij dient aangetekend, dat aan de afdeling van „Humanitas" gevraagd werd de zorg op zich te nemen voor alle buiten-kerkelijken, zo wij over de middelen en mogelijkheden beschikten. Ons antwoord moest zijn: „Nog niet".

We merken hierbij op, dat het derde Thuisfront, waarover we in November schreven in verband hiermee, ook plaatselijk nog niet tot stand gekomen is, want de in los verband samenwerkende „algemene" organisaties vormen dit bedoelde front zeker niet. Of dit er alsnog zal komen voor dit en toekomstig ander werk? Het antwoord daarop hangt in de eerste plaats af van uw activiteit, medewerking en offervaardigheid, „Humanitas"-vrienden!

Wat „Humanitas" wel doet.

Intussen namen we toch een taak op ons, passende in het raam van onze huidige mogelijkheden. Deze zijn:

1. Het doen verrichten van huisbezoek bij adressen der betrokkenen en doen opnemen van gegevens, waaruit kan blijken, welke morele en (of) materiële hulp noodzakelijk is (dit werk is reeds aangevangen).

2. Ten opzichte van sociale adviezen, hulp in gezinsmoeilijkheden, opvoedingsvraagstukken, etc., kan men zich wenden tot ons bureau. Volgens de gegeven richtlijnen wordt omtrent arbeidsbemiddeling, woningkwesties en dergelijke, steeds overleg gepleegd met de betrokken overheidsinstanties, bemiddeling verleend en verder gedaan, wat nodig en mogelijk is, om moeilijkheden uit de weg te ruimen.

3. In samenwerking met andere daartoe geschikte organisaties zullen bijeenkomsten worden belegd tot ontspanning en voorlichting.

Doel van dit werk.

Stellen we aan het slot van dit overzicht nog de vraag naar het doel van dit werk, dan moet hierop een tweeledig antwoord worden gegeven.

Er is een naastliggend doel, dat betrekking heeft op de duizenden zonder onderscheid, welke van overzee in ons land zullen terugkeren.

Men heeft het in de Amsterdamse Demobilisatieraad genoemd „de hartelijkheid". „Ontvang de terugkerenden zo hartelijk mogelijk met zo min mogelijk „ambtelijk gedoe", zo drukte men zich veelal uit.

Verschillende organisaties als b.v. de N.I.W.I.N. maken zich zeer verdienstelijk bij het organiseren van die hartelijkheid door uitreiking van versnaperingen, rookartikelen, brengen van ontspanning enz.

Naast dit sympathieke werk voor alle terugkerenden, is er een wijder doel te stellen, dat betrekking heeft op bijzondere groepen of individuen onder de betrokkenen. Dit doel valt volkomen samen met de doelstelling, welke in deze tijd het maatschappelijk werk zich meer en meer gaat stellen, boven elke vorm van al of niet materiële liefdadigheid uit. Deze doelstelling is: **herstellen en bevorderen van de sociale en (of) morele aanpassing,** indien deze in enigerlei vorm gestoord is of geremd wordt. Stellig kan worden aangenomen, dat er volgens dit uitganspunt belangrijk maatschappelijk werk ten behoeve van gedemobiliseerden is te verrichten. Dat velen na hun diensttijd overzee moeite zullen hebben, zich „thuis" te gevoelen, spreekt haast vanzelf. Dat hierbij niet volstaan kan worden met materiële voorzieningen, hoe belangrijk en nodig ook, is eveneens duidelijk.

Contacten van allerlei aard zullen moeten worden hersteld, bindingen opnieuw tot stand gebracht. De enkele mens uit deze groep zal zijn plaats in het geheel weer moeten innemen, als arbeider met hoofd of met hand, als deelnemer aan het maatschappelijk leven in zijn zo verscheidene vormen van organisaties en als staatsburger in onze volksgemeenschap.

Dit doel is als één geheel te zien. Het is daarom, dat

HET ONMAATSCHAPPELIJK GEZIN

Een Staatscommissie

In ons orgaan werd reeds verschillende malen over het bovengenoemde onderwerp geschreven. Zo b.v. in de nummers: Februari, Maart en April 1946 en Maart 1947.

Ook onze medewerker en bestuurslid van onze afd. Amsterdam, dr A. Querido, ontwikkelde in dit vraagstuk een grote activiteit.

Het is ook daarom, dat het ons bijzonder verheugt thans te kunnen meedelen, dat door de Minister van Justitie werd ingesteld, bij besluit van 6 Febr. 1948, een commissie *„welk tot taak heeft het ontwerpen van regelen van burgerlijk recht, ten einde in het bijzonder met het oog op de praeventieve bestrijding van de criminaliteit, de mogelijkheid te openen gezinnen onder toezicht te stellen, die zedelijk en maatschappelijk verworden zijn en aangewezen zijn op overheidssteun of op een zedelijk of maatschappelijk ontoelaatbare bron van inkomsten."*

Aldus de taakomschrijving der commissie, welker samenstelling dusdanig is, dat de geestelijke stromingen er in vertegenwoordigd zijn. Ook dr. A. Querido maakt met andere deskundigen deel van de commissie uit. Wij verheugen ons er in het bijzonder over, dat ook onze landelijke secretaris, P. C. Faber, in de commissie is benoemd, omdat wij dit zien, naast de erkenning van zijn grote deskundigheid, als een erkenning van de plaats welke „Humanitas" meer en meer in het maatschappelijk werk gaat innemen.

Met belangstelling zien wij de resultaten van de arbeid der commissie tegemoet, waarop wij dan ongetwijfeld ook in ons orgaan de aandacht zullen vestigen.

B.

Op weg naar het half millioen

Heel wat spotternij is er heengegaan over mijn arme, al bijna kale hoofd in verband met het artikel onder de titel: „Op Weg naar het Half-Millioen" in het Januarinummer van ons orgaan.

Men heeft me, uitgesproken of niet-uitgesproken, beschuldigd van fantasterij; men heeft geen geloof gehecht aan mijn voorspelling, men heeft mijn optimisme gezien als gespeend van enig realiteitsbesef.

Stilletjes heb ik dit aan mij voorbij laten gaan. Eerlijk opgebiecht, ik wist, ik voorzag, dat de spotternij zou komen; ik begreep, dat men zou spreken van sensatie en dat ons degelijk orgaan „Humanitas", dat toch wil geven gedegen beschouwingen, zou worden vergeleken met zekere bladen van veel groter formaat, die de sensatie misschien wel als een middel voor propaganda gebruiken. Nogmaals, de critiek is ons niet gespaard gebleven. Slechts van weinigen kregen we steun.

Daar was eerst de R.K. wethouder voor Sociale Zaken in een heel grote stad, die mij, toen hij me voor het eerst weer ontmoette na de verschijning van dit nu nog beruchte, maar over jaren, beroemde, artikel, feliciteerde met het half millioen, dat er nog niet is, maar waarvan hij de overtuiging heeft, dat het toch zal komen.

Daar is onze algemene voorzitter, mr J. in 't Veld, zo op 't oog een nog-al-nuchter mens, die volkomen gelooft in de mogelijkheden.

Daar zijn anderen, die me opbelden en me sterkten door hun vertrouwen in het welslagen uit te spreken.

Maar toch..... de critiek en het ongeloof houden de overhand. Men twijfelt, en al spreekt men het niet uit, men voorziet een fiasco.

EN NU EEN STAP NADER!

Kort geleden ontvingen we het volgende telegram:

ZENDEN HEDEN DUIZEND GULDEN AAN U AF VOOR HET OENEN-BRANDS-FONDS.

Dit telegram, vrienden, is afkomstig van een Rotterdamse firma. De naam der firma vermeld ik niet, ik weet niet, of dit in overeenstemming zou zijn met de bedoelingen van de schenkster.

De duizend gulden zijn reeds ontvangen en de directie der firma hebben we onze welgemeende en zeer hartelijke dank betuigd.

Na de heer Br., die als nr. 1 prijkt op onze erelijst, is de Rotterdamse firma als nr. 2 geplaatst.

Hulde, dank en..... goed voorgaan doet goed volgen.

Op weg naar een Half-Millioen.

Voor mij ligt een brief, waarin ons bevestigd wordt, dat door schenker nr. 1 is gezorgd, dat ook na diens, onverhoopt, overlijden jaarlijks duizend gulden te onzer beschikking wordt gesteld en wel over een dusdanig tijdsverloop, dat het oorspronkelijk vastgesteld tijdsbestek van vijftig jaar wordt bereikt.

Wie sprak daar van een fantastisch plan, van sensatie? De vijftigduizend gulden zijn er!

De duizend gulden van schenker nr. 2 zijn in ons bezit!

Waarschijnlijk zullen twee schilderstukken gratis te onzer beschikking worden gesteld.

Vrienden van „Humanitas" trekken er op uit. Ook in het buitenland wordt verteld, wat er met „Humanitas" staat te gebeuren.

Sensatie, schromelijk overdreven fantasie? Best, best, maar het **komt in orde!**

Welke enthousiaste jongeling (dit begrip is niet gebonden aan sexe en leeftijd) trekt er in onze afdelingen op uit en weet door zijn enthousiasme anderen te bezielen en brengt nr. 3, 4, 5 enz. aan? Het lukt, het half-millioen komt er!!

Alleen nog een opmerking van persoonlijke aard: ik heb mijn geboortebewijs nog eens nagezien en met angst heb ik geconstateerd, als het vijftig jaar moet duren, voor het half millioen er zijn zal, dan zal ik het niet meer als iets-dat-verwezenlijkt is kunnen zien. Mede dus uit deze persoonlijke overwegingen — men mag gerust zeggen, dat er ook een stukje ijdelheid in verdisconteerd is — zeg ik dus: „Vrienden, enthousiasme en tempo, tempo."

31 Mei is een feestdag voor „Humanitas" en dus voor ons allen! Dan wordt het jonge wicht drie jaar. Felicitaties voor de drie-jarige worden gaarne ingewacht op 31 Mei, maar... — ons bescheiden verzoek — zeg het niet met bloemen, maar zorg voor bijdragen voor ons toekomstige half-millioen.

Mede-optimisten, mede-fantasten: op stap! Het is weer spoedig 31 Mei en deze verjaardag is ons **aller verjaardag.**

EEN STAP NADER!

In de vergadering van 20 Januari j.l. besprak het Dagelijks Bestuur het aanbod van de heer Br., dat met grote dankbaarheid werd aanvaard.

Aan onze propagandist J. Boetje werd opgedragen een plan te ontwerpen voor een eventueel te houden verloting. Boetje is reeds druk bezig; de loterijwet ligt permanent op zijn schrijftafel, hij is druk bezig besprekingen te voeren en..... het resultaat zult u over enige tijd vernemen en ik houd mij ervan overtuigd, dan zal ook een beroep op uw medewerking worden gedaan.

Intussen, wij blijven het vuurtje stoken, wij herhalen met nadruk onze oproep en..... onze voorzitter gaat rustig voort. Binnenkort, we zijn er zeker van, publiceren we als GROTE VERRASSING het resultaat van zijn activiteit.

Op weg naar het half-millioen. We zijn in een maand tijds een stap nader gekomen. Denk aan onze ere-lijst! Wie versterkt de gelederen der fantasten? Wie? Verzoeke telegrafisch of telefonisch opgave! Tempo! tempo!

Verrassingen kunnen ook telefonisch worden medegedeeld aan de huistelefoonnummers van Boetje (91881) of van P.C.F. (80933).

P. C. F.

---

wij het zo goed verstaan, dat er „thuisfronten" zijn van verschillende grote geestelijke stromingen in ons land.

Het is daarom ook, dat we ons ertegen hebben verzet, toen er stemmen opgingen, om de vakbeweging à bagatel te behandelen in dit werk, onder het motto, dat „de politiek er buiten moet blijven". Er kan in bepaalde gevallen een belang — wij bedoelen hier allereerst een moreel belang — in gelegen zijn, dat een gedemobiliseerde (en die niet alleen) de weg vindt naar de organisaties, welke de „selfhelp" tot grondslag hebben. Zichzelf te kunnen helpen **bevorderen** is immers het uiteindelijk doel van alle maatschappelijke werk!

Aan dit doel mede te arbeiden is de taak, welke ook wij bij dit demobilisatiewerk hebben.

Het is een taak van sociale verantwoordelijkheid tegenover mens én gemeenschap.

J. BOETJE.

Dwangopvoeding

Niet lang geleden verscheen bij W. L. en J. Brusse N.V. te Rotterdam een boek van P. J. Stuffers, adjunct-directeur van het Rijks-Opvoedingsgesticht voor Jongens te Amersfoort, dat de titel draagt: „Dwangopvoeding" en als ondertitel: „Vorming van onmaatschappelijke kinderen tot maatschappelijke mensen".

De verschijning van dit boek hebben we om verschillende redenen met vreugde begroet. In de eerste plaats, omdat de Rijks-Opvoedingsgestichten in discrediet zijn geraakt en ze als onmisbare schakel in het geheel der kinderbescherming broodnodig weer de nodige aandacht behoeven; in de tweede plaats ook, omdat in ons hart nog zo'n oude liefde voor de Rijks-Opvoedingsgestichten leeft.

Om maar met het laatste te beginnen. Een van de mooiste periodes uit mijn leven, zie ik nog altijd in de jaren, die ik als jong onderwijzer in het Rijks-Opvoedingsgesticht „De Kruisberg" te Doetinchem doorbracht. Onder de bekwame leiding van de uitstekende gestichtspaedagoog, Jan Klootsema, leerde ik daar het inrichtingsleven kennen en eerlijk opgebiecht, ik ben ervan gaan houden en lang heeft bij mij de wens geleefd, nog eens in een Rijks-Opvoedingsgesticht terug te keren.

Het leven heeft mij echter een andere weg opgestuurd, maar mijn belangstelling voor het Rijks-Opvoedingswezen is gebleven.

Volkomen bewust ben ik, dat bij beoordeling van een boek, als dat van de heer Stuffers, bij mij het bezwaar aanwezig is, dat ik niet objectief ben. Echter ik troost mij maar met de uitspraak, dat eigenlijk alleen degene, die zich zijn subjectiviteit bewust is, objectief kan zijn.

Allereerst nu een enkele opmerking over het boek van Stuffers. Zoëven zei ik al, dat ik de verschijning van dit boek met vreugde heb begroet. We kennen in Nederland particuliere- en Rijksopvoedingsgestichten. De particuliere opvoedingsinrichtingen gaan uit van verenigingen. Ik wijs slechts op „Hoenderloo", „Valkenheide", „Zandbergen", Nederlands Mettray", „Stokershorst", „De Goede Herder", „Huize Nazareth", de „Marthastichting", enz.

Deze particuliere organisaties hadden en hebben bijna altijd te kampen met geldgebrek. Dit is een groot bezwaar, maar ook een voordeel. De particuliere gestichten moeten, willen ze vrijwillige bijdragen verkrijgen, aan de weg timmeren. Ze moeten propaganda maken, voortdurend en voortdurend. Ze hadden of hebben hun eigen propaganda-organen en in deze organen geven ze rekenschap van hun werk. Dit houdt in de mogelijkheid, dat deze inrichtingen de polsslag van het leven blijven gevoelen. Natuurlijk gaat dit niet altijd op, want niet gaarne zou ik willen beweren, dat al de inrichtingen, die ik boven noemde, zijn te beschouwen als „moderne" inrichtingen. Toch, door de positie, waarin ze verkeren, wordt er notie van genomen.

„Valkenheide", onder leiding van drs Haeck, wendt zich in het bijzonder tot de leden van de N.H.-kerk. „Valkenheide" is immers een opvoedingsinrichting, uitgaande van de N.H.-kerk.

„Zandbergen" heeft zijn uitgebreide vriendenkring en ds Meyer van de „Martha-Stichting" weet ook heel goed, wat propaganda betekent.

Dit alles missen nu onze Rijks-Opvoedingsgestichten volkomen. Ben ik wel ingelicht, dan verschijnen er wel eens verslagen van deze inrichtingen, maar deze blijven rusten op het Departement van Justitie. Daar komt bij, dat onze Rijksopvoedingsgestichten — althans die voor Jongens — geen directeuren hebben gehad, die buiten de eigen kleine kring, ook maar enige bekendheid genoten.

Klootsema was een figuur van betekenis. Nederland kende hem, ds Visser van Amersfoort heeft verdienstelijk werk gedaan en ook hij bewoog zich op velerlei gebied.

Wie echter kent de namen van de opvolgers van deze beide, geheel verschillende, bekwame mannen. Zelfs bij insiders is hun naam ternauwernood bekend. Dit pleit niet tegen hun bekwaamheid als gestichtsleiders, maar wel is het gevolg, dat de Rijks-Opvoedingsgestichten geen levend bestanddeel van onze kinderbescherming zijn. Ieder kent de naam Mulock Houwer en dus „Zandbergen", al is hij de laatste tijd dan ook de leider van het Nationale Bureau voor Kinderbescherming.

De Rijks-Opvoedingsgestichten ressorteren onder het Departement van Justitie, maar wij vragen, wie was de figuur op het Departement, die onze Rijksgestichten stuwde en instigeerde? Wie ziet het als zijn levensroeping, om onze Rijksgestichten te geven een nieuwe taak, een nieuwe opdracht? Wie is de man, die promotor wordt van de vernieuwing en de verfrissing?

Het boek van Stuffers is verschenen. We weten niet, door welke kracht Stuffers werd voortgedreven, om zijn boek te schrijven. Wilde hij verantwoording afleggen van zijn dagelijkse arbeid, die hij, dat blijkt uit heel zijn boek, met zoveel liefde en toewijding verricht.

Is dit de impuls, die hem noodzaakte tot schrijven? We weten het niet. Is Stuffers geslaagd? We vrezen het. Zijn boek is zeer lezenswaard, al maakten we heel veel kanttekeningen, echter het is niet geworden een hartekreet. Daarvoor is het te uitvoerig en te... degelijk.

De schrijver vertelt in bizonderheden van het leven van een jongen in onze Rijksopvoedingsgestichten, maar het boek mist daardoor de vaart, die het nodig heeft. Wanneer Nederland dit boek eens las, ja, dan zou het oordeel over onze Rijksgestichten misschien anders luiden, dan het nu veelal luidt, maar we vrezen, dat het niet, of niet-voldoende zal worden gelezen. Het is een hele opdracht, dit boek van 220 bladzijden te lezen en... te verwerken. Toch, met aandrang wekken we op, dit boek wel te lezen. We zijn het lang niet met alle uitspraken van de schrijver eens, we zouden heel wat critische opmerkingen willen maken, maar toch... men leze en bestudere het.

Bizondere aandacht vraag ik voor het negende hoofdstuk, dat over „reorganisatie" handelt.

Stuffers beschrijft, hoe in 1911 voor het eerst examen werd afgelegd voor de functie van opvoedend ambtenaar — al dan niet met het praedicaat voor vak- of schoolonderwijs — aan een der Rijksopvoedingsgestichten. Dat examen was niet voor de poes. Geëxamineerd in Nederlands en de drie moderne talen, in wis- en natuurkunde, in algemene- en vaderlandse geschiedenis, in aardrijkskunde, in gezondheidsleer, in opvoedkunde. Stuffers herinnert zich, hoe hij een paedagogisch opstel moest maken over het volgende versje: „Snoei op tijd! De bloei gedijt, mits ge 't goed naar de eisen doet, maar wie bomen en wie kind'ren van hun uitwas snoeien moet, dient verstand in 't werk te hebben, of hij doet meer kwaad dan goed!"

Enige jaren later onderwierp ik mij — ik was al onderwijzer — aan hetzelfde examen en ik herinner mij, dat wij een paedagogisch opstel moesten maken naar aanleiding van de uitspraak: „De aap in al te grote min, die drukt zijn jong de lend'nen in!"

De schrijver verhaalt op levendige wijze, dat voor de geslaagden daarop een cursus volgde van één maand in het Amersfoortse gesticht, en hoe later er de mogelijkheid was, om door een cursus, die drie jaar duurde, bevorderd te worden tot „leraar".

Omstreeks de jaren 1910—1915 was er een schitterende opbloei in het Rijks-Opvoedingswezen. Ik wees in „Humanitas" daar al eens eerder op en ik memoreerde toen, hoe de mentor van deze vernieuwing was mr Dresselhuys. De toen tot stand gebracht reorganisatie had tot gevolg, dat de Rijks-Gestichten werden normatief, d.w.z. zij werden lichtend voorbeeld voor de particuliere gestichten.

In 1932 kwam er — in de bezuinigingstijd, het befaamde rapport Welter — een nieuwe reorganisatie, die... de klok terugzette tot vóór 1911. De functies van leraar en opvoedend ambtenaar waren overbodig geworden. Er zouden zijn beambten en beambten in huishoudelijke dienst. De salarissen werden met ruim een derde verminderd.

De reorganisatie was... slechts bezuiniging. De oude opvoedende-ambtenaren bleven. Zij werden teruggesteld in rang, kregen het salaris, dat bij de nieuwe rang behoorde en daarenboven wachtgeld uit hun oude functie. Hadden ze genoeg dienstjaren, dan bleef hun inkomen hetzelfde. Alleen de pensioengrondslag werd veel lager.

Het oude personeel bleef grotendeels — gelukkig.

Aan het nieuwe personeel konden geen eisen meer worden gesteld. Van opleiding was geen sprake. Capitulanten hadden de voorkeur.

De reorganisatie van 1932 is voor het Rijks-Opvoedingswezen naar ons inzicht fnuikend geweest en... het is die slag nog niet te boven. In dit hoofdstuk is Stuffers op zijn best. Hier spreekt zijn gevoel, zijn gekrenkt rechtsgevoel, hier is hij de criticus. Misschien ben ik weer niet objectief, want ik heb het mede op mijn geweten, dat er tegen die reorganisatie indertijd nog al fel is geprotesteerd.

RAPPORT AMBTENAARSBOND.

In 1934 stelde de Centrale Nederlandse Ambtenaarsbond (thans de Alg. Nederlandse Bond v. Ambtenaren) een commissie in, die tot opdracht kreeg „te onderzoeken in hoeverre de met ingang van 1 Jan. 1933 tot stand gekomen reorganisatie voor het Rijks-Tucht- en Opvoedingswezen gerechtvaardigd is en in het belang van dit Instituut moet woren geacht."

Deze commissie bestond uit ambtenaren van de Rijks-gestichten, de heren Frijlink, Gros, Knegt en Molekamp en als „tot oordeel bevoegden buiten deze kring", de heren F. L. Ossendorp, lid der Eerste Kamer en P. C. Faber, directeur van een particuliere opvoedingsinrichting.

Als secretaris fungeerde de heer Schipper, lid van het Hoofdbestuur van de C.N.A.B., terwijl Ossendorp als voorzitter optrad.

Als ik nu na zoveel jaren dat rapport (aan de samenstelling werkte ik met groot genoegen mee) nog eens weer lees en ik neem dan kennis van wat Stuffers in zijn hoofdstuk „Re-Organisatie" schrijft, dan treft mij de grote overeenkomst. In dit verband verwijs ik ook gaarne naar het hoofdstuk „Personeel" uit het boek van Stuffers en men leze dan ook nog eens na, wat het rapport van de C.N.A.B. van 1934 zegt.

Er is te constateren een opleving van het werk van de kinderbescherming. Het Nationaal Bureau voor Kinderbescherming en speciaal de Opleidingscommissie van dit Nationaal Bureau, bevordert sterk de opleiding van personeel, werkzaam in opvoedingsinrichtingen.

Programma's voor de A-cursussen en voor de B-cursussen werden vastgesteld en in verschillende plaatsen zijn deze cursussen reeds begonnen. Ook voor het personeel van de Rijks-Opvoedingsgestichten is deze opleiding ter hand genomen. We verheugen ons daarover zeer, maar nog meer verheugt het ons, dat ook in de kringen der vakbeweging belangstelling voor deze opleiding bestaat.

Voor ons ligt op dit ogenblik het „Rapport inzake herziening formatie, verbetering, salariëring en opleiding van het personeel bij het tucht- en opvoedingswezen", samengesteld door de Unie van Overheidspersoneel.

In dit rapport wordt ook gewezen op de reorganisatie van 1932. De resultaten van deze reorganisatiemaatregel worden als volgt omschreven: Bezuiniging in een zeer ver verschiet; een gedesillusioneerd ambtenarencorps; minder arbeidsprestaties; schade aan het werk van de misdeelde jeugd.

Met kracht komt de vakbeweging op voor een behoorlijke opleiding. Het programma, dat de Unie v. Overheidspersoneel ontwikkelt, gaat veel verder dan de cursus A van het Nationale Bureau voor Kinderbescherming. Men stelt voor een driejarige cursus en sluit enigszins aan bij de B-cursus van het Nationaal Bureau, welke B-cursus meer speciaal is bedoeld voor degenen, die in de particuliere inrichtingen meer leidinggevende arbeid zullen verrichten.

Het kan niet onze bedoeling zijn het rapport van de Unie van Overheidspersoneel op al zijn verdiensten te beoordelen. Het enige, dat wij willen betogen en het boek van Stuffers gaf ons daartoe gerede aanleiding is dit:

Het Rijksopvoedingswezen verkeert na de reorganisatie in een tijdperk van „malaise". In de Rijksgestichten komen de moeilijkste gevallen, die door de particuliere inrichtingen niet worden geaccepteerd en... de jongeren, voortgekomen uit buiten-kerkelijke gezinnen. De rijksgestichten missen de mogelijkheid, om voor zichzelf reclame te maken. Aan de rijksgestichten — althans en dit nogmaals, voor zover dit betreft de jongensgestichten — waren sedert de dood van Klootsema en Visser geen prominente figuren verbonden.

Het Rijksopvoedingswezen moet tot nieuw leven gebracht worden.

Hier ligt een taak voor de Overheid, hier ligt een taak voor het personeel der gestichten — daarom juichen we dit rapport van de Unie van Overheidspersoneel zo toe — hier ligt een taak, voor ieder, die het wel meent met onze rijks-gestichten. „Humanitas" komt speciaal ook voor de buiten-kerkelijken op en ter wille juist van die buiten-kerkelijken wil ook ons orgaan in dit opzicht doen, wat maar enigszins mogelijk is.

Het boek van Stuffers hebben we met vreugde begroet. Nogmaals, we hebben wel critiek, maar uit alles blijkt, dat hier een man aan het woord is met grote ervaring en met gevoel voor „zijn" jongens. We hebben hoop, dat het boek van Stuffers, dat, jammer genoeg, geschreven is in de oude spelling, eraan mee zal werken, dat het grote publiek leest en verneemt, dat er ook in onze Rijksgestichten iets groots te doen valt.

Mag ik ten slotte voor onze lezers vermelden, dat de prijs van dit boek bedraagt *f* 4.90 ingenaaid en *f* 6.50 gebonden. Mag ik tevens onze afdelingen de suggestie doen, om voor hun medewerkers eens een inleiding te doen houden over „een kijkje achter de gestichtsmuren" en daarbij ook te bespreken het boek van Stuffers, dat de lezing en bestudering waard is?

P. C. F.

ZORGENKINDEREN (VERVOLG)

Ook voor deze kleine doet de juffrouw haar best. Maar het kind blijft een deel van het geheel, dat klasse heet. Daarmee moet op het eind van het jaar de daarvoor vastgestelde leerstof onder de knie gekregen zijn. Dat is voor de meesten geen bezwaar. Enkelen hebben er wat meer moeite mee, een geringe extra-hulp van de juffrouw is voldoende om te zorgen, dat zij niet tot de achterblijvers behoren. Doch voor de kleine, waarvan wij de ontwikkelingsgang trachten weer te geven, is daarvan geen sprake. Ook hier gedraagt het zich anders dan de normale kinderen. Met dit kan kan de juffrouw, zover als haar beperkte tijd het toe laat, proberen wat zij wil, het helpt niet. Het blijft achter, begrijpt niet, dat gedaan moet worden, houdt niet voldoende vast, wat wordt verteld. Het leest de letters niet of slecht, kan ze niet samenvoegen tot woorden, is evenmin in staat zich dáár op andere wijze de moeilijke kunst van het lezen eigen te maken. Het raakt in de kunst van het rekenen helemaal niet thuis, kan slecht schrijven. Als gevolg van dit alles wordt het onverschillig. Het droomt zijn eigen leven, of wordt lastig voor de leerkracht en de klassegenootjes.

Komt dat de ouders ter ore, dan gebeuren er dingen, die geheel verkeerd zijn. Vader zal het kind eens onderhanden nemen. Hij zegt, dat het een domoor is, dat het beter zijn best moet doen. Dat het maar niet meer spelen moet, doch zijn tijd besteden, om de anderen in te halen. Dat het straf zal krijgen, als het niet beter gaat!

Of de schuld ligt bij de juffrouw. Zij laat juist dit kind aan zijn lot over, besteedt niet voldoende aandacht aan deze leerling. Zij is een onderwijzeres, wie het lot van de aan haar toevertrouwden niet ter harte gaat; iemand, die eigenlijk in de school niet thuis hoort.

Of het wil niet leren. Het is thuis toch handig? Doet het niet allerlei kleine dingen voor vader of moeder? Is het niet minstens even ondeugend als andere kinderen en haalt het niet even veel streken uit? Daarom moet er anders worden opgetreden. De lijn moet strakker worden aangehaald. Wil het niet onder schooltijd, dan moet het daarna de achterstand inhalen.

En ondertussen vervolgt het kind zijn lijdensweg. Het wordt geplaagd door andere leerlingen, omdat het zo dom is. Het krijgt een hekel om naar school te gaan, probeert stilletjes weg te blijven, zwerft rond en doet allerlei kattekwaad, zo niet erger. Het blijft natuurlijk op het eind van het jaar in zijn klas zitten en moet opnieuw beginnen met dezelfde leerstof, die het hoogst waarschijnlijk ook nu weer slecht of in het geheel niet onder de knie kan krijgen.

Het sukkelt verder, wordt een volgend maal verhoogd, omdat het toch niet helpt om het de klas nog eens te laten doorlopen, of omdat het te oud wordt gevonden om het nog langer bij de kleine kinderen te laten zitten.

Tot ook voor deze leerling de tijd komt, dat hij de school zal verlaten. Niet, omdat hij de eindpaal heeft bereikt, maar omdat zijn leeftijd het mogelijk maakt, dat hij in het arbeidsproces kan worden opgenomen. Van verder leren is immers toch geen sprake. Doch ook dan blijft het sukkelen.

Het meisje krijgt het ene dienstje na het andere, komt van wasserij in strijkerij, verricht somwijlen fabrieksarbeid, maar kan zich nergens handhaven. Slechts op één punt voelt ze zich gelijkwaardig met haar vroegere medescholieren, overtreft hen daarin zelfs menigmaal, namelijk in de kunst om de andere sexe te behagen. Zij geeft zich gemakkelijker en vaak blijven de gevolgen niet uit, waardoor zij steeds verder het pad der ontucht opgaat.

De jongen zwerft van de ene baas naar de andere. Hij leert geen enkel vak, is ontevreden over alles en nog wat, veroorzaakt last en verdriet aan zijn ouders. Hij eindigt doorgaans als loopjongen, maar is ook daarmee niet tevreden. Hij vervalt van kwaad tot erger en wordt een wrak is onze samenleving."

Is het nu werkelijk zo, dat het kind niet leren wil? Wij weten wel beter. In een langdurige practijk, zowel bij het gewoon als bij het buitengewoon onderwijs, heeft de ervaring andere dingen aan het licht gebracht. Een dergelijk kind kan nu eenmaal niet het gewoon lager onderwijs volgen; het is aangewezen op buitengewoon lager onderwijs. IJverig moet dan ook gestudeerd worden in het vraagstuk der afwijkingen, terwijl daarnaast de vraag gesteld moet worden, wat er met deze kinderen gedaan moet worden.

Want toch kunnen ook de meeste van zulke kinderen brave en gelukkige mensen worden, vrouwen of mannen, die zelfstandig door het leven gaan, die eenvoudige arbeid onberispelijk kunnen verrichten. Mits op de juiste tijd wordt ingegrepen om hun opvoeding in goede banen te leiden.

Uitvoerig betoogt Wepster dan, dat niet mag worden geaarzeld om met de ouders te spreken over de plaatsing van hun kind op die school, die alleen goed voor hen is, de school voor buitengewoon lager onderwijs.

Dan mag geen enkele reden oorzaak zijn, dat zo'n kind op de gewone school wordt gehandhaafd.

Dan mag nooit de overweging gelden — zoals wel gebleken is — dat het verdwijnen van deze leerling het gevaar kan meebrengen, dat het aantal zal dalen beneden het getal, dat nodig is om een leerkracht voor de school te behouden.

Dan mag nooit aan de ouders worden wijs gemaakt, dat het nog wel terecht zal komen, omdat met nadruk kan worden verzekerd, dat dit niet het geval zal zijn. 't Is erg, dat om één leerling de school een onderwijzer(es) zal moeten missen, maar erger is het daarvoor aan dergelijke kinderen een zonnige jegud en een blijde toekomst te onthouden. Hen dáárom te remmen in de mogelijkheid om na het verlaten der school gemakkelijker de weg door het leven te vinden.

Dan wijze men de ouders er op, dat het voor hun kind noodzakelijk is, ander onderwijs te genieten.

Dan heerse er bij de ouders geen valse schaamte om tot deze maatregel over te gaan.

Dan mag het niet voorkomen, dat zij daartoe niet willen meewerken, omdat het zo akelig is, wanneer vrienden en kennissen zullen vernemen, dat hun kind deze weg zal moeten volgen.

Dan mogen zij zich niet voorspiegelen, dat hun kind te goed is, om daar heen te gaan. Dan belette een verkeer verstandsgevoel hen niet, om het te doen plaats nemen tussen deze „arme" kinderen.

Laat het hun gezegd zijn:

Dat zij met al deze drogredenen het geluk van hun kind verkleinen, het bemoeilijken in de kansen die er zijn, om het naderhand zelfstandig door het leven te doen gaan. Dat zij daardoor toch niet verborgen zullen houden dat hun kind het gewone onderwijs niet kan volgen. Daarvoor zorgen hun medeleerlingen wel, want deze kennen immers geen medelijden.

De school tekent deze kinderen niet. Zij zijn reeds getekend en juist deze school is het, die deze tekening tracht op te heffen. Daarom naar de school voor buitengewoon lager onderwijs, hetzij zij al of niet confes-

BOEK EN PERS

„Kinderrecht voor de Maatschappelijk-Werker" (2e dr.) door mr. W. P. C. Knuttel, Kinderrechter te Amsterdam.

In „Humanitas" van October 1947 vermeldden wij reeds, dat zou verschijnen de tweede druk van het boekje van mr. W. P. C. Knuttel: „Kinderrecht voor de Maatschappelijk-Werker".

Ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van „Pro-Juventute", Amsterdam, verscheen indertijd de eerste druk.

In de tweede druk zijn aangebracht de wijzigingen, die tot stand kwamen bij de Wet van 10 Juli 1947, op welke wijzigingen wij in ons orgaan enige malen de aandacht vestigden.

Het werkje van de Amsterdamse Kinderrechter is zeer overzichtelijk. In een zevental hoofdstukken wordt het kinderrecht behandeld, terwijl elk hoofdstuk weer onderverdeeld is in paragrafen. Achter in het boekje staan de hoofdstukken vermeld, terwijl het toegevoegde register het naslaan zeer vergemakkelijkt.

Wie iets wil weten, omtrent huwelijk en scheiding, wie de termen onwettig, natuurlijk, bloedschennig en overspelig kind niet begrijpt, die vindt in dit werk de nodige toelichting en verklaring.

Ontzetting, ontheffing en herstel komen aan de orde, terwijl natuurlijk de ondertoezichtstelling — de gezinsvoogdij — uitvoerig wordt behandeld.

Voor de maatschappelijk werker is dit boekje ongetwijfeld een veilige en goede gids.

Of dit werkje, dat werkelijk eenvoudig is geschreven, toch duidelijk genoeg is voor de „gewone" gezinsvoogd, we zetten nog altijd een vraagteken.

Van groot belang achten we dit werkje als aanvulling op een mondelinge cursus, of ter gezamenlijke bestudering. We bevelen het dus onze afdelingen ten zeerste aan, alleen, we zouden er aan toe willen voegen: Gebruik dit boek als een leidraad, bespreek en bestudeer het gezamenlijk en laat eventueel een meer ingewijde de vraagstukken, welke rijzen, nog eens mondeling toelichten.

Voor opleidingscursussen — we denken hier aan de A- en B-cursussen van de Nationale Federatie de Nederlandse Bond tot Kinderbescherming — achten wij deze leidraad zeer geschikt.

De docent, die doorkneed moet zijn in de practijk, behandelt — met voorbeelden uit de practijk — een bepaald onderwerp en daarna gaat de cursist ditzelfde onderwerp bestuderen aan de hand van de goede gids, die mr. Knuttel is.

Wanneer op deze wijze gewerkt wordt, worden onze aanstaande werkers in de gestichten behoorlijk onderlegd en zij zullen dan hun werk van alle dag inzien in breder verband, wat èn voor de gestichtswerker èn voor het werk zelf van zo grote betekenis is.

Nogmaals, van harte aanbevolen!

Ten slotte een critische opmerking. Waarom is dit boekje (tweede druk van 1947) geschreven in de oude spelling en waarom zijn sommige woorden van vreemde oorsprong niet door Nederlandse vervangen?

Wanneer de schrijver de wijzigingen van de Wet van 10 Juli 1947 bespreekt, vermeldt hij op blz. 10 o.a. als 2e wijziging:

2. „het hooren van den familieraad is op één uitzonderingsgeval na, niet meer imperatief".

Den familieraad. Wat is het lang geleden, dat we onze kinderen deze onzin moesten leren en is de schrijver zich bewust, dat zijn boek vooral ook gelezen en bestudeerd zal worden door een generatie, voor wie de twee o's van hooren en de DEN van familieraad remmend zullen werken? En het woordje „imperatief", mag dit niet worden vervangen door „bindend voorgeschreven". De eenvoudige gezinsvoogd en ook de werker in onze inrichtingen verstaat dit niet.

Nog één opmerking: op pag. 108 behandelt de schrijver „de verhouding tusschen (wij schrijven tussen) gezinsvoogd en gezin" en hij betoogt, dat de juiste houding niet zal worden bereikt door de gezinsvoogd, die vastzit in zijn eigen gedachtenwereld. Wij zijn dit volkomen met de schrijver eens, echter, hij laat daarna een zin volgen, die voor de eenvoudige lezer onverstaanbaar is en mogelijk enige wrevel zal verwekken. De bedoelde zin luidt: „De eenige mogelijkheid van toenadering lijkt dan een **herablassende** (onderstreping van F.) houding, die echter prikkelt en belediget en dus erger is dan de kwaal."

In de derde druk mag deze zin zeker wel door een andere vervangen worden.

Het boekje is uitgegeven bij de Uitgeverij „De Driehoek" te 's-Graveland.

P. C. F.

---

sioneel georiënteerd is; de school, die zich richt naar de buitengewone eisen van het onderwijs aan deze kinderen.

Uitvoerig beschrijft Wepster dan de eisen, waaraan een school voor buitengewoon onderwijs moet voldoen en bespreekt hij de gang van zaken op de buitengewone school, om in hoofdstuk VII de vraag te kunnen stellen. En de resultaten van dit onderwijs? De school kan hierover tevreden zijn. De kinderen brengen het dikwijls zo ver, dat zij zich een bescheiden bestaan kunnen verschaffen. Dat is allereerst een grote voldoening voor hen zelf en voor de ouders. Volgen deze kinderen dit onderwijs niet, dan komt de meerderheid ongetwijfeld niet zo ver, dan zullen zij leden worden van de zelfkant der samenleving, dan zal deze geheel voor hen moeten zorgen.

Zo is het gehele boekje van Wepster een ernstig pleidooi voor het onderwijs aan misdeelden. Wij kunnen hem dankbaar zijn voor zijn arbeid en wensen hem toe, dat dit werkje in veler handen moge komen.

De Zuidhollandse vereniging „Het Groene Kruis" wensen wij geluk met deze uitgave.

LANDELIJKE CONFERENTIE

Het dagelijks bestuur besloot op 10 en 11 April a.s. weer een landelijke week-end-conferentie te beleggen met afgevaardigden van onze afdelingen.

We zullen deze keer bijeenkomen te Amsterdam. De Zaterdagmiddag wordt bestemd voor huishoudelijke besprekingen, terwijl op de Zaterdagavond en Zondag een tweetal belangwekkende onderwerpen zullen worden ingeleid. En wel: „Het nieuwe kinderrecht" (inleider D. Q R. Mulock Houwer) en „Van armenzorg tot sociale voorzorg." Als inleidster werd hiervoor gevraagd mej. mr M. Tjeenk Willink.

Nadere berichten omtrent de regeling der afvaardiging, zaal enz. zullen per circulaire aan onze afdelingen worden gezonden.

We wekken nu reeds op tot deelneming van al onze afdelingen. Onze tot dusver gehouden conferenties waren steeds een stimulans voor het werk. Ook nu zal dit ongetwijfeld weer het geval zijn.

Dus vrienden: tot 10 en 11 April in Amsterdam!

B.

UIT ONZE AFDELINGEN

ALMELO.

Bracht op de „Makkerdag", welke ze daar op 24 Januari hielden, ƒ 422.— bijeen. Als begin zeker een resultaat dat er zijn mag. Mej. Weltevreden schrijft ons verder: „De bedoeling is nu dapper voorwaarts te gaan. Een paar weken geleden is onder leiding van de „Gemeenschap Almelo", in samenwerking met „Humanitas" en de Hervormde Diaconie een avond gehouden voor de ouden van dagen. Een plaatselijke toneelvereniging voerde „Geuzezwaard" op. In de pauze werd koffie en koek geserveerd. De oudjes hebben genoten. Er was meer vraag dan plaats. Zeker iets om nog eens te herhalen (en iets voor andere afdelingen? red.) De waardering was zeer groot.

We zullen nu een werkgroep leven inblazen en dan leden winnen. Daar komen toch de meeste medewerkers en centen vandaan.

In Almelo wordt overwogen de ouden van dagen hun uitkering thuis te bezorgen, daar helpen wij natuurlijk ook aan mee.

AALSMEER

heeft op 18 Februari een bijeenkomst met J. Boetje als spreker ter inzet van nieuwe activiteit.

AMSTERDAM.

Denken onze medewerkers(sters) aan de bijeenkomst op Woensdagavond 25 Februari in het gebouw der A.M.V.J., Leidsebosje, waar mevr. F. Wibaut-Basters spreekt over: „Moderner gevangenissen?" Aanvang 20 uur.

Hieronder vermelden we de adressen van onze adviesbureaux in de verschillende stadswijken en de tijden waarop ze geopend zijn. Geeft er bekendheid aan vrienden!

Afdelingsbureau, Frederiksplein 46, en **District Centrum:** Dinsdagmiddag van 2—3.30 en Dinsdagavond van 8—9 uur.

District Noord: Maandagavond 8—9 uur: Leeuwerikstraat 1 b.

District Oost: Tuindorp Watergraafsmeer: Woensdagavond van 8.30—9.30, Karnstraat 1.

Indische buurt: Donderdagavond van 8—9 uur, Balistraat 116.

Transvaalbuurt: Donderdagavond van 8—9 uur, Transvaalkade 59 a.

Eilanden: Woensdagavond 8.30—9.30, Grote Wittenburgerstraat 106 („Ons Huis").

District Spaarndam: Woensdagavond van 8—9 uur, Nova Zemblastraat 90 („Ons Huis").

District West: Maandagavond 6.30—7.30, Bestevaerstraat 222 (Algem. Woningbouwver.).

District Zuid 1: Woensdagavond van 8—9 uur bij F. van Dam, Marathonweg 68 III.

District Zuid 2: Vrijdagavond van 8—9 uur, Smaragdstraat 23 (Algem. Woningbouwver.).

'S HERTOGENBOSCH.

Hier is op 29 Januari een afdeling tot stand gekomen. Secretaris is: P. v. d. Kamp, St. Jacobshof 30.

ROTTERDAM.

De vier onderafdelingen van „Humanitas" aan de Linker Maasoever hebben Vrijdag j.l. een propagandaavond gehouden in de Aula van de H.B.S. aan het Afrikaanderplein. Ruim 400 personen waren aanwezig.

De heer P. C. Faber, secretaris van het Centraal Bestuur, behandelde vervolgens in een uitvoerige rede een aantal problemen van het maatschappelijk werk. Op boeiende wijze schilderde hij de noodzaak van hulpverlening aan de medemens. De jeugd in nood, de vrouw in het gezin, de ouden van dagen, de voogdijkinderen en tallozen, die worstelen met allerlei moeilijkheden, hebben steun in velerlei vorm nodig.

Spreker gaf daarna een aantal cijfers met betrekking tot de groeiende criminaliteit en stelde met allerlei voorbeelden in het licht hoeveel er op het terrein van het maatschappelijk werk nog te doen valt. Ook hij constateerde met grote blijdschap de sterk toenemende belangstelling voor „Humanitas", waarvan men ook in dit gedeelte van de stad zo duidelijk blijk geeft.

Onder groot applaus besloot de heer Faber zijn belangwekkende rede met het uitspreken van het vaste vertrouwen in het welslagen van deze hoogst belangrijke arbeid.

De vergadering werd opgeluisterd door zang van mej. M. de Gast, pianospel van de heer Noorlander en het Hawaii-Orkest „Romantiek en Rythme", terwijl voorts de A.J.C. medewerking verleende.

De secretaris van de Afdeling wees er in een slotwoord op, dat de betekenis van een avond als deze verre uitgaat boven die van een gewoon gezellig samenzijn. Uit deze bijeenkomst blijkt, hoe in kringen, waar men in het verleden zo sterk heeft geijverd voor de groepsverzorging, thans ook het besef van de noodzaak van individuele hulpverlening rijpt, die even onontbeerlijk is. Alle medewerkenden komt dan ook grote dank toe.

Voorbereiding nieuwe afdelingen. Op 17 Februari heeft een bijeenkomst plaats te **Heerlen** op initiatief van de Algem. Ned. Mijnwerkersbond, waar de mogelijkheid tot oprichting van een afdeling in Zuid-Limburg besproken zal worden. Spreker J. Boetje.

Contacten zijn verder opgenomen in Enkhuizen, Rhenen, Zutphen, Assen, Tilburg, Harlingen, Heerenveen. Oosterbeek wordt spoedig opgericht.

SUCCES

Het was de dag van de elfstedentocht 1947, dat ik van Den Helder naar Amsterdam terugkeerde.

Het was bar, bar koud, toen ik de terugreis naar Amsterdam aanvaardde. Ik herinner me, toen ik zittende in de boemeltrein, dacht aan de deelnemers aan die 200 kilometer lange tocht over Friesland's vaarten en meren en hoe ik eigenlijk blij was, dat ik niet mee behoefde te doen.

Het was de vorige avond goed geweest in Den Helder. Er was een beste stemming en ik had goede moed, dat het zou lukken. Toch, ik kende ook een zekere bezorgdheid. Ik wist en weet, dat het voor elke nieuwe afdeling een moeilijke tocht is.

Evenals met de elfstedentocht wordt soms met vuur begonnen, maar als de moeilijkheden komen, valt zo menigeen, die niet tegen de teleurstellingen is opgewassen, af.

Ik wist, de weg zou moeilijk en zwaar zijn, ook voor Den Helder. Zou er genoeg belangstelling zijn en zou ook financiële steun van particulieren verkregen kunnen worden?

Het is een jaar later. Geen elfstedentocht. Geen felle koude. Ik denk aan Den Helder. Zoeven kreeg ik een kort briefje van de secretaris. De laatste mededeling is deze:

„Het aantal begunstigers is nu gestegen tot 149!"

Bravo, Den Helder. Ik weet, wie we moeten huldigen. Ik doe het nog niet. Toch is het de vermelding waard. Honderd-negen-en-veertig begunstigers in één jaar.

Gaat zo voort, vrienden in Den Helder, veel succes. En andere afdelingen, uit dit resultaat blijkt:

Het kan en dus het moet!

P.C.F.

N.V. DE ARBEIDERSPERS - AMSTERDAM